

Roman

 DIN
2

ILUSTROVAN DRUŽINSKI ČEDNIK · IZHAJA V ČETRTEK

III. leto

V Ljubljani, 30. julija 1931

Štev. 31

Tri leta

Napisal Beer

Kar na lepem se je zvečer odločil, da pojde drugo jutro na morje. Pet dni mu je že tekel dopust. Sprva je mislil ostati kar vseh štirinajst dni v Ljubljani, toda vsak dan mu je bilo bolj žal, ko je gledal, kako neplodno minevajo lepi dnevi. In peti dan ga je premagalo.

Da, premagalo ga je. Morje ga je premagalo, spomin nanj in na — *

Pred tremi leti je bilo. Kmalu po doktoratu. Zaneslo ga je v Dalmacijo, kjer si je hotel izbiti iz glave kolikor mogoče dosti tega, kar si je moral vbiti vanjo za izpite. In posrečilo se mu je.

Ne v samotni, zvečer ob morju, v sanjarenju o nečem lepem, kar ne more priti. Ne, ne...

Oziroma nekako tako je bilo, le da ni bil sam. Že prvi večer se je seznanil z lepim dekletom. Pri plesu. Znanje se je razvilo kakor vsako drugo v flirt in mogoče je bilo celo nekaj ljubezni v njem. Mogoče, pravim, a pri njej ne. Po ločitvi, ki je bila precej težka, ji je še nekaikrat pisal, toda odgovora ni dobil. In potem je skoraj pozabil na njo. Služba.

Nocoj se je je zopet spomnil in morda se je prav zato odločil, da pojde na morje. Na Hvar.

Vlak, parnik, in bil je tam. Otok je bil skoraj prazen. Tuicev še ni bilo.

Zvečer je šel v kavarno, kjer so navadno plesali. Vse

prazno. V kotu sta sedela dva domačina. Pri drugi mizi dve dami. Ta beseda diši po štiridesetih letih.

Žal mu je postalo, da je prišel sem.

In ura je bila deset zvečer, čas, ko je bilo drugače največ ljudi zunaj.

V majhnem paviljonu je igrala godba. Zaspano, kakor

je bilo sploh vse zaspano. Dami sta gledali predse. Ena je neprestano zehala, da je postal kar nervozen.

Kako drugače je bilo takrat pred tremi leti. Da, takrat...

Nenadoma mu je nekaj ustavilo misli. Na cesti je začul glasno govorenje, ki je

Se nadaljuje na str. 454



LJUBEZEN (FOTO PARAMOUNT)



KRONIKA TEDNA

John Gilbert — saj ga poznate? Pred nekaj meseci se je zaljubil v lepo filmsko igralko Ino Claire, in štiri dni nato sta bila že zvezana, ena duša in eno srce. Malo potem je Ina doživela svoj prvi veliki uspeh v filmu „Strašna resnica“, o Johnu Gilbertu pa se nekaj tednov ni nič več čulo. Zdaj pa izveemo, da je vložil tožbo za ločitev zakona, češ da je njegova žena — preveč inteligentna!

*

Ognjenik prodajo v ameriški republiki Honduras. Prodaja ga trgovinsko ministrstvo, ki je dalo v liste tale oglase:

2200 metrov visok ognjenik blizu mesteca Holuteka naprodaj. Ognjenik že od leta 1866 ne bruha. Vse informacije itd.

Za ognjenik se zanima neka kalifornijska delniška družba in ponuja zanj pol milijona Din.

*

V Pragi se je dal nekdo ločiti pod pretvezo, da je njegova žena tako nora na radio, da popolnoma zanemari gospodinjstvo. Siromak je moral hoditi v gostilno na hrano in si sam posteljati posteljo. Sodišče je možu ustreglo in prisodilo ženi vso krivdo.

*

Na Tirolskem so prijeli Valerijo Bigičev-Gavanešev zaradi tatvine. Aretiranka je vdova ruskega kneza, ki so ga boljševiki ubili. Ona je zbežala v Nemčijo, kjer pa je kmalu zašla v tako bedo, da si naposled ni mogla več drugače pomagati kakor s tatvino.

*

Henny Porten je hotela na francoski rivijeri filmati dramo „24 ur iz življenja neke žene“ in porabiti nekaj motivov iz kneževine Monako. Toda cenzura filmanja ni dovolila, a ne morda zato, ker si hoče junak v filmu vzeti življenje, ker je pri ruleti vse zaigral, nego zato, ker bi se nekateri prizori morali odigrati v hudem naliču. Samomor v Montecarlu — to bi še kako šlo. Da bi na Azurni obali deževalo — ne, to pa ne gre. Vsaj v filmu ne. In tako je morala Henny Porten filmati dež nekaj kilometrov od Montecarla, na francoskih tleh, kjer zastran dežja niso tako natančni, čeprav imajo tudi tam rivijero in lju-bijo solnce.

*

Naši nogometaši se kolegijalno vrste drug za drugim — v porazih. V prvi polovici tekmovanja v ligah je hotela Ilirija v Splitu postaviti rekord s prejetimi 14 goli, zdaj pa se Primorje krčevito trudi, da ne bi zanio zaostalo. Do 10 golov je že prišlo.

Tri leta

Nadaljevanje z naslovne strani

prihajalo čedalje bliže. In potem je zagledal pisano družbo, kakih trideset ljudi, ki so prišli na teraso. Posebno neka ženska, mlada je še morala biti, je s svojo lepo postavo zbudila njegovo pozornost. Škoda, da mu je kazala hrbet.

Godeci so se zganili. Novi gostje so jim pregnali zasplost. Življenje se je zbudilo v njih.

Tango. Samo dva para sta plesala. Tudi njega je zamikal, da bi poskusil. Svoje čase je dobro plesal. Samo s kom? Z neznanko, ki mu kaže hrbet? Zakaj ne!

Vstal je in stopil k njeni mizi. Priklonil se je. Dvignila je glavo. Toliko da ni od presenečenja vzkliknil: „Ti?“

Spoznala ga je in prikimala. Počasi je vstala in šla sta na plesišče.

„Nisem mislil, da boš tu.“ je rekel tiho in ji pogledal v oči. Prav taka je bila kakor nekoč.

„Meni se še sanjalo ni, da te tu dobim.“ se je nasmehnila. „Kod si tako dolgo hodil? Vsako leto sem prihajala sem, tebe pa ni bilo nikoli.“

„Kaj hočeš?... Ko bi bil vedel... morda...“

„Seveda, morda...“

„In ti?“ ji je skočil v besedo.

„Dolgočasim se. Z mojem sem prišla.“

„Z mojem?“ se je začudil. „Poročena si?“

„Da, že dve leti...“

„In niti pisala mi nisi? Na nobeno pismo mi nisi odgovorila!“

„Čemu? Saj bi bilo nesmiselno.“

„Takrat si drugače govorila.“

„Da, takrat...“

Umolknila je. Videl je, kako si grize ustnice. In korak je zgrešila. Dvakrat ji je že st pil na čevljiček. Ah pa je on zmešal korak?

„Pustiva to.“ je rekel, „kaj

bi si izpraševala vest! Ni vredno. Tu ni pravi kraj za to. Kje stanuješ?“

„Tu blizu v hotelu.“

Potem je pomislila.

„Ali boš imel jutri kaj časa? Dopoldne se grem kopat. Saj veš, kam. Ali prideš tudi ti? Tja na obalo, kjer ni žive duše. Kjer sva se kopala pred tremi leti.“

„Da, pred tremi leti. Dolgo je že tega...“

„Ob osmih bom tam.“ je rekla, kakor bi bila preslišala njegove besede. „Ali prideš?“

„Ob osmih, da.“

Plesa je bilo konec. Njena desnica mu je zdrknila ob prsih. Levici sta se razklenili. Odvedel jo je nazaj k mizi.

Pri naslednjem plesu ni več prišel po njo.

*

Drugo jutro se mu ni dalo spati. Že ob šestih ga je vrglo iz postelje. Ob sedmih je bil na obali. Zmočil se je, potem pa je legel na pesek.

Ob osmih je res prišla. Že od daleč je videl njen beli slamnik s širokimi krajci. Pohitel ji je naproti.

„Točna si postala.“

„Da, res.“ je rekla, ne da bi bila pomislila, zakaj ji je to rekel. In potem se je spomnila. Nekoč jo je moral čakati celo uro.

Skrila se je za skalo in vrgla obleko s sebe. Ko se je spet pokazala, je bila oblečena v pisan kopalni triko. Sedla je k njemu na kamen, prekrizala noge in jih objela z rokami.

Oba sta molčala. Nobenemu ni prišla pametna beseda na misel. Ona se je prva oglasila:

„Zakaj sva prav za prav prišla sem?“

Skomignil je z ramo. „Ti si predlagala!“

„Daj mi cigareto!“

Ponudil ji jo je.

Higijenski klub

Napisal Hasse Zetterström

„Še oženj. Oboje sem doma pozabila.“

Pihnila mu je dim v obraz. „Nikar ne delaj tako obupanega obraza. Prav nič se ti ne poda. Ali sem dolgočasna?“

Molčal je.

„Le pritrdi. Si videl moje-ga moža?“

Malomarno je prikimal.

„Kaj praviš?“

Ni ji odgovoril, kakor bi bil vedel, da odgovora niti pričakovala ni.

Postrani jo je pogledal. Ironično se je nasmehnil njenim pogledom, ki so ušli z valovi. Potem se je nenadoma obrnila k njemu.

„Takrat je bilo lepo. Se še spomniš? Neki večer sva se vozila z jadrnico. Daleč ven na odprto morje sva zašla. In čisto sama sva bila. Mesec na valovih, da so bili vsi zlati. In takrat... kaj je že bilo takrat?“ se je nasmehnila in se obrnila k njemu.

Pogledal je v tla.

„Takrat si me poljubil. Še veš?“

Popravila si je lase, ki jih ji je razkuštral jutranji veter.

Zdajci ga je viharo pri-jela za roko.

„Pridi nočaj! Popeljeva se na moji jadrnici prav tja. Saj prideš?“

Odkimal je. Začudeno ga je pogledala.

„Zakaj ne?“

Užaljen je bil njen glas.

„Čemu bi spet uganjala komedijo? Pomisli: tri leta so že...“

„Tri leta... Kaj je to toliko?“

„Preveč.“

Roka, ki se ga je oklepala, je popustila. Skoraj proseče se je ozrla vanj.

„Čeprav je bila komedija lepa?“

„Da!“

*

Drugo jutro je odpotoval.

*Vdovec, ki se spet poroči, ni vreden, da mu je prva žena umrla.
Zloben francoski rek.*

Gospod Blom je prišel pet minut po desetih domov. Na stanovanjskih vratih je pozvonil, in gospa Blomova je v strahu zašepetala:

„Kdo pa zvoni tako pozno?“

„Jaz,“ je rekel Blom.

„Ježeš, kako si me prestrašil!“ je kriknila gospa Blomova. „Zakaj pa zvoniš? Ali si ključ pozabil?“

Gospod Blom je stopil na hodnik, odložil klobuk in plašč, obdržal oboje v roki in rekel:

„Obesi tole na balkon!“

„Zakaj pa?“ je rekla gospa Blomova.

„To boš že pozneje izvedela. Odpri okno v moji sobi, potem pa počakaj v obednici, nekaj ti imam povedati.“

Gospa Blomova si je rekla: „Ali kaj z jedjo ni bilo v redu? Ali mu morda včeraj nisem prišla gumba na telovniku? Ali pa hoče nemara spet sitnariti zastran zimskega klobuka?“

Sedla je v obednici na stol. Gospod Blom je takoj prišel in sedel pred svojo ženo, prekrižal roke na prsih kakor Napoleon v gledališču in rekel z resnim glasom:

„Poslej začneva novo življenje. Ti in jaz in otrok in krščenica. Zdaj pa poslušaj,“ je nadaljeval gospod Blom. „Nocoj sem stopil v Higijenski klub.“

„Ali tudi ta zaseda v Veliki kavarni?“

Gospod Blom na to vprašanje ni odgovoril. Bilo je pod njegovo častjo. Zato pa je rekel:

„Ali veš, kako velika je soba, v kateri ponoči spiš? Jaz vem. Na poti domov sem izračunal. Tolikšna je, da vsako noč šestindvajsetkrat vdihaš isti zrak.“

„Kaj še!“ je rekla gospa Blom. „Toda morda bi bilo najbolje, da ležeš spat. Goto-

vo si bil že spet z Johanssonom!“

„Spal bom pri odprtem oknu, odvadil se bom volne-nega perila, vsak dan se bom kopal, jedel bom samo zelenjavo, vsak večer pojdem ob devetih spat. In...“

„Vsak čas bo enajst,“ je rekla gospa Blomova, „to je že dve uri čez tvoj čas.“

Gospod Blom je šel v svojo sobo in v posteljo. On ima svojo lastno spalnico. Ker hoče biti nemoten.

Okno je bilo odprto. Legel je na hrbet v posteljo in pomislil: nemara je najboljšje, če ne začnem tako zares. Nakar je vstal in okno zaprl, vzel še eno odejo kakor po navadi, in zaspal.

*

Toda gospod Blom je vendarle postal vnet član Higijenskega kluba. In prva seja, ki se je je udeležil, je takole potekla:

Ko je sluga kluba v reformirani obleki brez žepov (nikjer se ne nabere toliko bacilov kakor v žepih) pogledal, ali so vsa okna odprta in špranje v tleh polite s sublimatovo raztopino, so se člani, ki so čakali na hodniku, zbrali v dvorani, in predsednik, prirodni zdravnik Fredgren, je otvoril sejo. Pozdravil je navzoče in prosil, da bi smel izpregovoriti nekaj besed o moderni higijeni:

„Moje dame in gospodje! Kako imenitno je biti brez bakterij, tako čisti kakor smo mi!“ (Takrat je gospod Blom kihnil. Ni bil še vajej sedenja na prepihu.)

„Toda,“ je rekel gospod Fredgren, „če hočemo biti popolnoma zdravi, moramo živeti po nekih higijenskih pravilih. Mi vsi poznamo ta pravila, toda našemu novemu članu, veletrgovcu Blomu, jih moram še razložiti:

„Ne nosi perila, ker preprečuje potenje.

Ne nosi nogavic, ker mehkužijo noge. In ne pozabi, da naj imajo čevlji na podplatih luknje za zrak. („Jih že imam;“ si je mislil g. Blom.)

Ne rabi rutic, ker prenašajo bacile. Rabiti jih smeš le tedaj, kadar se poslavlja kak drag sorodnik.

Ne nosi klobuka. Vsi plešci so nosili klobuke. Hodi golglav. Lasje morajo biti kratko ostriženi in brez preče. Glavnik in ščetka sta zdravju nevarna.

Léži na hrbtu, kadar spiš. Spi mirno. Ne sanjaj. Vstani takoj, ko se zbudiš, spij skodelico močnate juhe in hodi potem eno uro nag pred odprtim oknom gor in dol.

Jej vedno ob istem času, ne kadi in ne pij alkoholnih pijač. (G. Blom se je zamislil.)

Spi osem ur poleti in devet pozimi. Bodi vedno dobre volje in pazi, da bo želodec zmerom v redu.

„To so splošna pravila,“ je rekel gospod Fredgren in šel med živahnim pritrjevanjem z govorniškega odra.

Nato je imela gospodična Frischsolm predavanje o nevarnosti telefonskih razgovorov in o tem, kako je koristno, če hodijo vsi člani rodbine bosi, tudi na plese.

Blagajnik je potem prosil, če bi smel navzoče spomniti na to, da je treba letno članarino še nocoj poravnati, in sicer v obliki razkuženega desetkronskega bankovca.

Nato so servirali čaj v skodelicah. Da se prepreči sleherna okužba, so prinesli skodelice vsi s seboj v neprodušno zaprtih tókih. Gospod Blom take skodelice ni imel. In je bil tega vesel.

Potlej so sejo zaključili, in navzoči so odšli, ne da bi se bili dotaknili tako nalezljivih reči kakor je stopniška ograja.

Gospod Blom je šel sam domov. Medpotoma je mnogo razmišljal.

Izredno ugodna prilika!

S 26. številko je sklenil „Roman“ prvo polletje tekočega letnika in obenem 90. številko, odkar obstoji. To priliko hoče „Roman“ porabiti za to, da omogoči svojim novim in dosedanjim naročnikom izredno poceni nabavo vseh dosedanjih števk, v katerih je do zdaj izšlo 9 kompletnih romanov.

Nasi dosedanja naročniki, ki so že poravnali naročnino za minulo drugo četrtletje, dobe vseh 90 števk za 100.— Din namestu za 180.— dinarjev, kolikor bi jih stale, če bi hoteli kupiti vsako številko posebej. Če žele „Roman“ od 1. štev. 1. letnika pa do 8. štev. letošnjega letnika, t. i. do takrat, ko se je začel roman „Brce v okovih“ (skupno 72 števk), pa jih dobe za 82 Din.

Novi naročniki pa dobe vseh 90 števk za 120.— Din, v čemer je že vsota tudi naročnina do konca septembra t. l. To ugodnost pa imajo novi naročniki samo tedaj, če se naroče najkasneje do 31. julija t. l. Denar je treba poslati naprej.

Za iste dosedanje in nove naročnike, ki ne zeje vseh dosedanjih 90 števk, smo pripravili posebne zbirke „Romanovih“ števk s kompletnimi romanii. Tudi za te zbirke je treba poslati denar naprej. Cene veljajo za dosedanje naročnike; novi naročniki morajo poslati 20 Din več, zato pa bodo imeli s tem plačano tudi naročnino do 30. 9. t. l.

1. zbirka

Nezakonska mati, povest iz današnjih dni; Zlati demon, roman z ameriškega severa; in Konzulova skrivnost, kriminalni roman: vsi trije romani skupaj (26 števk „Romana“, nad 420 velikih strani) stane o s poštnino vred samo Din 30.—.

2. zbirka

V obsegu teme, povest iz naših krajev; in Tiger, pustolovski roman; oba romana skupaj (21 števk „Romana“, nad 330 velikih str.) s poštnino vred samo Din 25.—.

3. zbirka

Sirota z milijoni in nadaljevanje pod naslovom Brez vesti (44 števk „Romana“, nad 700 str.) s poštnino vred samo Din 50.—.

4. zbirka

Skrivnost votle igle, kriminalni roman, Zena z večno mladostjo, fantastična povest, in Dva meseca med čikaškimi banditi, zapiski francoskega novinarja (29 števk „Romana“, nad 460 velikih strani). Vse troje skupaj s poštnino vred samo Din 35.—.

Posežite po tej ugodni priliki! Pišite po položnici! Naš naslov je:

„Roman“, Ljubljana, Breg št. 10.

Pred operno kletjo se je po stari navadi ustavil, toda po petih minutah boja s svojim slabšim jazom je nadaljeval pot proti domu.

To noč je spal pri odprtem oknu. Zjutraj je imel nahod, vendar ni segel po robcu. Spil je svojo močnato juho. Pri tem je zaprl oči. Hodil je eno uro nag v najhujšem prepihu. Zeblo ga je, da je šklepetal z zobmi, vendar je junško vzdržal.

Ob treh popoldne je legel. Zdravnik mu je tako svetoval. Blom je sam naročil, naj okna zapro, in se pobrigal za štiri odeje. Požrl je tri praške kinina in spil pol litra mleka z dvema kozarčkoma konjaka.

Štiri dni je ležal, in ko je vstal, je bil prost sleherne higijene.

Drugi dan je sedel v operni kleti in kakor po navadi telefoniral domov, da ni treba, da bi mu žena shranila kruh z maslom, ker ga je prijatelj povabil na večerjo.

Gospod Blom je spet postal, kar je bil, in ga ni nič zbolelo, ko je zvedel, da je predsednik Higijenskega kluba umrl. Prehladil se je bil pri jutranji kopeli. Ker je bila za pol stopinje pretopla.

Higijenski klub mu je priredil veličasten pogreb, in po načelih kluba so dali izvrtati na pokrovu rakve osem luknjic za zračni obtok.

Zgodba je resnična, samo pozabil sem napisati motto:

„Ne kreni nikoli s pota svojih nečednosti!“

Anekdote o Shawu

O pisatelju Bernardu Shawu, ki je te dni dopolnil 75. leto, pripovedujejo:

Ko je leta 1918 govoril na volilnem shodu, je pristopil k njemu vojak in mu rekel:

„Če bi to vedel leta 1914, me nič na svetu ne bi spravilo v uniformo.“ (V Angliji ni vojaške obveznosti.)

Shaw pa mu je odgovoril: „Zato vam tudi leta 1914 tega nisem hotel povedati.“

*

Kakor znano, je Shaw vegetarijanec in ne prenese mesa. To so njegovi rojaki vedeli že takrat, ko ga še niso poznali kot satirika.

Nekoč so v Londonu vpriporili krstno predstavo ene njegovih dram. Tedaj je nekemu gospodu na galeriji padla iz rok hrenovka, ki jo je bil vzel s seboj v gledališče za okrepčilo. Shaw je sedel v parterju in klobasa mu je priletela ravno na glavo. Ogorčen se je obrnil proti galeriji in zavpil na ves glas:

„Prijatelj, v zmoti ste. Jaz sem vegetarijanec in s klobaso ne vem kaj početi. Drugič rajši vrzite kakšno kolerabo.“

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je triindvajseto. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih dvaindvajset nadaljevanj.

Tretji del MLADA MATI

Nje, ki je moja žena, ki mi je več kakor vsi milijoni, ves svet, slednje vlakence mojega bitja, si nisem mogel pridobiti.

Za njo sem delal. Mislil sem, da jo bodo milijoni privabili k meni, da bo v njih in v razkošju pozabila trenutek, ki je bil zame najbolj usoden, trenutek, ko se je srečala z njim, ki mu je dala vse, tudi otroka. To sem mislil, bedak!

Ni ga pozabila. Cutim to, vidim to. Ni ga njenega pogleda, ki ne bi tega razkril, ni je besedice iz njenih ust, ki bi to zamolčala.

Nocoj je bila spet noč, kakor jih je sto in sto, vredna dneva, ki je bil pred njo. Zvečer je prišel tujec, prijatelj prejšnjega lastnika graščine. Kje je čul vse to, kar mi je rekel, kje je vir grožnjam, ki mi jih je vrgel v obraz? Ali je bil res sam priča tistega dogodka?

Ne verjamem. Če bi bil res, bi bil govoril drugače, bi bil povedal resnico. Ne morem verjeti in tudi če bi lahko, ne bi hotel.

Morda je spet moj zli duh vmes?

In ponoči, takrat me je obiskal on, ki je bil njej namenjen. Vso noč je bil pri meni. Vso noč mi je očital. Njegove rane so me žgale kakor razbeljeno jeklo. Njegov obraz mi je očital, oči so strmele vame kakor oči mrliča.

Ali je res mrtev? Vprašanje, ki sem si ga že toli-

krat zastavil. Vselej me strese, kadar se spomnim trenutka, ko sem segel v njegov žep in mu vzel tisto sliko, ko sem mu razklenil krvave prste in iz njih iztrgal pismo, ki mi je povedalo vse, kar sem hotel takrat vedeti.

Zdaj leži ta slika v predalu in ne upam se je pogledati, ne prebrati besed, ki so na njej napisane. Zdaj je pismo v peči. Zgorelo je, ni ga več, ni več krvi, ki se je na njem lepila, ničesar več, kakor bi bilo vse izginilo. Ko bi mogel tako še izginiti spomin...

Kaj so vsi grehi, ki so prišli potem? Kaj so vse muke proti tistemu trenutku, ko se je začelo moje življenje, tako, kakor je zdaj?

Ali je mrtev? Ali še živi? Kdo ve? Ko smo se vrnili, ga ni več bilo. Kam je izginil in njegov sluga z njim? Ali se še kedaj vrne, da se maščuje nad menoj, da izvrši pravico in vzame sebi to, kar je njegovega in kar sem mu ukradl?

Kdo ve? Bojim se...

In skoraj vsako noč pride k meni. Ves krvav, ranjen, očitajoč, grozeč...

Zora je nehala čitati. Velike odločne črke, ki so ji povedale toliko reči, ki jih doslej niti slutila ni, so se zamešale pred njenimi očmi.

Ni mogla več.

Položila je knjigo na posteljo in bolesten vzdih se ji je izvil iz prs.

Ali je vse to res? Ali niso samo prazne besede, ki jo hočejo preslepariti? Ne, ne, ti sočkrat ne! Saj ni mogoče. Resnica je. Dobro je to čutila.

*

Ves popoldan ni prišla iz sobe. Tudi večerjala je tam.

Šele, ko je noč legla na zemljo in je Marko že spal, je vstala.

Zdaj je vedela za vsebino dnevnika, vedela je tudi, da si z njim ne more dosti pomagati. Vse, kar je v njem čitala, je bilo pisano tako, da ni povedalo nič gotovega. Najbolj jo je zanimal tisti skrivnostni neznanec, ki ga je Kregar nekajkrat omenil kot povzročitelja vseh svojih zločinov. Toda imena ni mogla odkriti. Prav zato je hotela čimprej oditi v Ljubljano in se sestati z Vinkom — morda bo on kaj zvedel.

V veži je bilo že temno, prav tako tudi v veliki sobi pred Kregarjevim kabinetom. Ni se domislila, da bi prižgala luč. Predobro je poznala slednji kotic. Ko je stala pred vrati kabine delovne sobe, se je za trenutek pomišljala. Ali naj vstopi ali naj ostane zunaj? Neprijeten občutek ji je zgrabil srce. Ni povedala, odkod prihaja, toda podzvestno je čutila, da ne bo nič dobrega. Vendar je pritisnila na kljuko in odprla vrata.

Prižgala je luč in pogledala po kabinetu. Vse je bilo kakor je prej pustila. Naglo je stopila k pisalni mizi in poiskala mali predalček, kjer je bil skrit ključ blagajne. Za trenutek je pogledala sliko, ki je bila v njem skrita, potem pa je odprla blagajno.

Neprijeten hlad ji je puhnil nasproti. Hlad po mrzlem denarju, ki ga je tako sovražila. Z mrzlično kretnjo je odrinila kup bankovcev in skrla za njim možev dnevnik. Potem je vrata blagajne naglo zaprla.

Rezko je zaškripala ključavnica.

Tedaj pa se je hlastno obrnila. Zazdela se ji je, da čuje neki šum. Pogledala je po so-

bi. Nikjer nič. Potem pa se ji je pogled ustavil na oknu, ki je bilo zaprto in zagrnjeno. V soju luči, ki je svetila s ceste, je videla na zavesi obris moške glave. Kriknila je in skočila k oknu. Z drhtečo roko ga je odprla in pogledala po stezi, ki se je vila med grmovjem na cesto. Videla je neznanega človeka, ki je bežal po njej.

Strah ji je stisnil srce. Zavedala se je, da je izdana, da bo mož zvedel, kaj je naredila.

Naglo je vrgla ključ nazaj v predalček in zbežala iz kabineta. Niti luči ni utrnila za seboj. Bežala je po velik sobi, skozi vežo, v svojo spalnico. Tam se je vrgla na posteljo. Vročično so se ji podile misli po glavi. Čutila je, da ji ostane samo še eno — pobegniti odtod, tiho in naglo, da nihče ne bo vedel, kdaj in kam.

Poklicala je postrežnico, o kateri je vedela, da ji je vdana in da je ne bo izdala. Naročila ji je, naj zbere vse njene reči in jih pripravi za potovanje. Sama je pa sedla za mizo in jela pisati pismo, ki ga je namenila svojemu možu.

Ko je drugo jutro posvetilo solnce, Zore ni bilo več v graščini.

Vinko se je zelo začudil, ko so ga zjutraj prej zbudili kakor sicer in mu povedali, da želi z njim govoriti neznan gospa z otrokom. Takoj je vedel, da mora to biti Zora z Markom. Naglo se je oblekel in jo šel pozdravit.

„Ali se nič ne čudite, da me vidite tako zgodaj?“ mu je dejala Zora s trudnim nasmehom.

„Skoraj bi tako rekel,“ je veselo vzkliknil Vinko. „Kako, da me niste o svojem prihodu prej obvestili?“

„Nisem utegnila,“ mu je rekla. „Sicer sem vam včeraj pisala, toda mojega pisma še niste mogli dobiti.“

Sedla je na stol, ki ji ga je Vinko ponudil, potem pa mu je rekla:

„Nikar se ne ustrašite. Povedati vam moram, da je zdaj prišel čas, ko vas moram prositi pomoči. Danes sem pobegnila od moža. Saj me ne boste odpodili?“

„Ne,“ je prijazno odvrnil Vinko. „Vera mi je vse povedala. Soba v najini mali hišici, ki sva jo namenila vam, čaka. Kako, da ste se tako kmalu odločili?“

V kratkih besedah mu je povedala vse dogodke zadnjih dni, povedala mu je, da je dobila možev dnevnik in vse, kar je v njem našla.

Vinko jo je napeto poslušal. Polagoma ga je jelo zanimati. Ko ji je prvič obljubil pomoč, se je bil zato odločil na prošnjo svoje zaročenke, zdaj pa se je jel za Kregarja in njegove posle zanimati tudi iz neke notranje potrebe, iz nekega veselja do razkrivanja neznanih reči. Spomnil se je, kako je časih rad bral detektivske istorije. Zdaj je postal sam kos detektiva. Če je pomislil, koliko stvari je že odkril, čeprav neznatnih in za javnost nepomembnih, je začutil v sebi nekaj kakor ponos in zadovoljno zavest, da se mu je posrečilo vse, česar se je bil lotil. Ko mu je Zora povedala o skrivnostnem neznanecu, ko mu je pravila o človeku, ki jo je presenetil in videl, ko je vračala dnevnik v blagajno, je Vinkovo zanimanje še bolj zraslo.

„Preden mine štirinajst dni,“ rekel in se ji priklonil,

„upam, da vam bom lahko povedal, kdo se skriva za Kregarjem. Če prav sodim, mora to biti tisti skrivnostni neznanec, ki je pustil sledove že v nekaterih zanimivih zgodbah, ki so se zadnje čase zgodile v Ljubljani. Policija ga išče, pa ga ne more dobiti, ker je do skrajnosti oprezen. Njegovega imena ne vedo, samo to jim je znano, da ni domačin in da so že skoraj tri leta, kar so začeli opazovati njegovo prisotnost v našem mestu. O vašem možu,“ je končal, „sem že čul, da je odpotoval. Zjutraj so ga videli, ko se je vozil skozi mesto. Menda so ga ustavili, in je moral na policijo zaradi nekih informacij. Sodim, da gre za ono tajno igralnico. Čez nekaj dni vam bom lahko bolj natanko povedal. Danes nimam službe. Če vam je prav, bi vas povabil s seboj na Verin dom. Od ondod gremo zvečer na moje posestvo. Če bi pa šli rajši domov...“

„Ne,“ je odvrnila Zora. „domov ne maram iti. S starši ne morem govoriti o teh stvarih. Ne bi jih razumeli in morda bi me obsojali, čeprav se ne zavedam krivde.“

Trideseto poglavje

ZIV!

Zora se je kaj hitro udomačila na svojem novem domu. Vera se je pripravljala za poroko, ki bi imela biti v nedeljo in je imela polne roke dela. Zora ji je pri tem pomagala, stara postrežnica pa je ves dan pazila na Marka. Na Zoro je to „bivanje na počitnicah,“ kakor ga je sama imenovala, zelo blagodejno delovalo. Vsa skrb, ki jo je prej zmeraj razodevalo njeno lice in ki je ni mogla prikriti tudi kadar je bila vesela, je izginila. Prvič po Brankovem odhodu se je počutila srečno.

Na dom in na Kregarja ni mislila. Ni hotela misliti. Neprestano si je želela, da bi bilo vse to že tako daleč za njo, da bi ga mogla pozabiti, toda časih se ji je obudil spo-

1000 Din plačam

ako Vam „Radio Balzam“ ne odstrani kurjih oces, bradavic, trde kože, bul itd. v 3 dneh.

Hvaležno se Vam zahvaljujem za Vaš čudežni balzam, s katerim sem brez bolečin odstranil 15 let stara kurja očesa v treh dneh.

S spoštovanjem: Rozman Aleksander, Gor. Slaveči 1, p. Rogoševci, Prekmurje.

Lonček za 10 Din (predplačilo), ali 18 Din na povzetje, dva 28 Din, tri 38 Din, pošlje

R. Cotič, Ljubljana VII-II.

Kamniška ulica št. 10a (Janševa)

min. Pregnala ga je z delom in v družbi z otrokom.

Mesec dni je že minilo, kar je bila Zora pobegnila od moža. Vera in Vinko sta bila že dobra dva tedna poročena. Pred nekaj dnevi sta se vrnila s poročenega potovanja in se naselila v svojem poletnem bivališču. Vinko je moral spet v službo, vendar se je vsak večer pripeljal iz Ljubljane k svoji mladi ženi.

Zora še ni nič pisala domov, da je pobegnila od moža. Ni hotela staršev vznemirjati in mislila je, da bodo že o pravem času vse zvedeli. Vinko jo je vselej obveščal o najvažnejših rečeh. Tako je zvedela, da Kregarja še zmeraj ni iz Dalmacije in da mu udeležbe v tajni igralnici niso mogli dokazati.

Nestrpno je čakala dneva, ko se ji bo posrečilo zvedeti kaj več o onem Kregarjevem neznancu, toda vkljub neumornemu iskanju Vinko še ni prišel niti korak naprej.

Nekega večera pa je prišel izredno vesel domov. Ko ga je Vera vprašala, kaj se mu je lepega zgodilo, ji je rekel, da se drugi dan sestane s človekom, ki mu bo o Kregarjevi stvari najbrž znal kaj več povedati.

„Prav slučajno sem zvedel zanj,“ je jel pripovedovati. „Čul sem, da je bil prej pri policiji, da pa je potem izstopil in postal privatni detektiv. Šel sem k njemu in ga vprašal, ali kaj ve o tistem skrivnostnem človeku. Rekel mi je, da ga že zaradi drugih stvari dolgo zasleduje in da je zvedel o njem marsikaj, za kar bo moral polagati račune. Rekel mi je, naj se jutri spet oglasim pri njem.“

Drugi dan ga je Zora zelo nestrpno čakala. Tesno ji je bilo pri srcu in podzvestno je čutila, da to ni samo strah, samo bojazen pred nepričakovanimi udarci usode. Ves dan je bila na vrtu in neprestano gledala na cesto, ki je vodila v Ljubljano.

„Romanove“ nagrade

V 27. številu „Romana“ smo objavili velik razpis nagrad. Vsi naši naročniki, ki pošljejo vseletno naročnino (80 Din), imajo pravico, da si izberejo iz pričujočega seznama popolnoma brezplačno in poštne prosto knjig v vrednosti 50 Din, kdor poravnava polletno naročnino, pa za 15 Din. Če si izberete dražje knjige, plačate samo razliko.

Naročnino pošljite takoj, najkasneje pa do 15. avgusta t. l.

Vse podrobnosti in potrebna navodila dobite v 27. številu „Romana“ na str. 410 in 411, ali pa v upravi „Romana“, Ljubljana, Breg 10.

Knjige za vas

I. Romani, povesti i. dr.

1. Arcibašov, Sanin, roman	Din 50.—
2. Kraft, V oklopnjaku okoli sveta, roman I. in II. del nam je posel	„ 36.—
3. Murger, La Bohème, roman	„ 36.—
4. Wilde, Silka D. Graya, roman	„ 36.—
5. Dostojevskij, Zapiski iz mrtvega doma, roman, I. del	„ 36.—
6. — II. del	„ 30.—
7. Govekar, Svitanje, zgod. roman	„ 35.—
8. Zevaco, Kraljevi vitez, roman	„ 35.—
9. Bourroughs, Tarzan, sin opice, roman, I.	„ 32.—
10. — II. Tarzan in svet, roman	„ 32.—
11. — III. Tarzanove živali, rom.	„ 32.—
12. — IV. Tarzanov sin, roman	„ 32.—
13. — V. Tarz. mladost v džungli	„ 32.—
14. Dostojevskij, Idiot, rom. I. del	„ 32.—
15. — II. del	„ 32.—
16. — III. del	„ 32.—
17. — IV. del	„ 32.—
18. Hamsun, Glad, roman	„ 32.—
19. Kmetova, V metazu, roman	„ 32.—
20. Bulwer, Poslednji dnevi Pompe ev, roman, I. del	„ 32.—
21. — II. del	„ 26.—
22. Levstik, Višnjeva repatica, roman, I. in II. del	„ 30.—
23. Gaboriau, Zločin v Orcivalu, kriminalni roman	„ 25.—
24. — Akt št. 113, krim. roman	„ 26.—
25. Golar, Bratje in sestre, novele	„ 24.—
26. — Slov. balade in romance	„ 24.—
27. Meško, Listki, novele	„ 20.—
28. Murnik, Na Bledu, roman	„ 16.—
29. Tolstoj, Kreutzerjeva sonata, roman	„ 16.—
30. Goncourt, Renée Maupérin, rom.	„ 16.—
31. Larisch, Razkrinkani Habsburžani	„ 15.—
32. Green, Za milijoni, krim. rom.	„ 14.—
33. Zeyer, Compači in Komurasaki, roman	„ 14.—
34. Albrecht, Ranjena gruda, povest	„ 12.—
35. Azov-Teffi, Humoreske	„ 12.—
36. Waldo, Vera, roman	„ 12.—
37. Garšin, Nadežda Nikolajevna, roman	„ 10.—
38. Mérimée, Verne duše v vicah, povest	„ 10.—
39. Feigel, Domače živali, humoreske	„ 10.—
40. Milčinski, Iridolin Zolna, humoreske, I. del	„ 8.—
41. — II. del	„ 8.—
42. Puškin, Pikova dama, novela	„ 5.—

II. Strokovne in poučne knjige

43. Skalicky, Kletarstvo	Din 60.—
44. Plečnik, Repetitorij anatomije I.: Skelet	„ 24.—
45. — II.: Mišičje	„ 24.—
46. — III.: Drobje	„ 24.—
47. — IV.: Obtočila	„ 24.—
48. — V.: Živčevje	„ 36.—
49. — VI.: Čutila	„ 24.—
50. Dr. Rus, Slovenska zemlja	„ 24.—
51. Stč. Kmočke hiše na Gorenjskem	„ 90.—

Marko je čutil, da z mamičco danes ni tako, kakor druge dni. Če jo je prosil, naj se z njim igra, je to sicer storila, toda ne za dolgo. Kakor bi bila nanj čisto pozabila. Šele pozno v mraku je nenadoma zagledala dva žarometa, ki sta posvetila skozi gosto bukovje. Planila je pokonci, poklicala Vero in odhitela z njo k vratom.

Pred hišo se je ustavil avto, naglo in sunkoma, da so zaškripale zavore. Vinko je skočil na tla.

„Gospa Zora, pismo za vas!“

Njegov glas je bil tako razburjen, da je Zora vztrepetala.

„Kaj je?“ je hripavo dahnila.

„Nič hudega — ne ustrašite se!“

Potegnil jo je za seboj in vsi trije so šli v sobo.

V soju luči je šele Zora videla, kako blede je njegov obraz. Pograbila ga je za ramo in ga stresla:

„Tak nikar me ne mučite, povejte mi, kaj je, saj vidite, da ne strpim več. Kakšno pismo? Odkod?“

„V Ljubljani sem dobil vašega očeta,“ je rekel. „Hotel se je odpeljati k vam na Kregarjevo graščino. Povedal sem mu, kje ste, in rekel mi je, da pride v nekaj dneh sem. In ko se je že poslavljaj, mi je povedal, da je prišlo za vas neko pismo. Na naslovu je še vaše dekliško ime.“

„Odkod?“ je hlastno vprašala.

„Pripravite se... Iz Rusije...“

„Iz Rusije?“

Kriknila je in se opotekla. Da je ni Vinko tisti mah prestregel, bi bila padla.

„Kje ga imate? Pokažite mi ga, hitro, hitro...“

Bila je blede kakor stena in vsa se je tresla. Vrtelo se ji je v glavi in zdelo se ji je, da se tla pod njo pogrezajo. Krčevito se je oklepala Vinkove roke, kakor bi se bala, da je ne bi zemlja požrla.

Odvedel jo je k mizi in jo posadil v naslonjač. Ni se upirala, kakor bi bila brez volje. Samo ustnice so ji neprestano šepetale: „Pismo, pismo...”

Potem jo je rešil nestrpnega pričakovanja. Segel je v žep in potegnil iz njega pismo v zamazanem ovitku s polno pečatov in znamk. Hlastno mu ga je iztrgala iz rok in ga dvignila k luči. Roke so se ji tresle kakor lističi trepetlike.

Vinko in Vera sta jo v strahu opazovala. Videla sta, kako so se ji široko odprle oči, ko je strmela v napol izbrisane črke njenega imena na ovitku. Nenadoma pa se ji je izvil iz grla krik, kakor ga še nista slišala, krik, ki jima je oledenil kri v žilah.

In potem se je njen obraz nenadoma pomiril. Nemo se je ozrla okrog sebe in njen pogled se je ustavil na prestrašenih obrazih Vinka in Vere. Potem pa ji je omahnila glava na roke in njeno telo je stresel krčevit jok.

Nista vedela, zakaj se joka, toda slutila sta. Čutila sta, da to ni jok žalosti in gorja, predbro sta čutila.

Vera se je sklonila k njej: „Zora, povej, kaj je, povej...”

Ob teh besedah je mlada žena dvignila glavo. Srečen nasmešek se je skrival med solzami, ki so ji v potokih lile iz oči.

„Vera, čuj,” je izdala. „Branko ni mrtev... Piše mi...”

Ko je Vera začula te besede, ji je od presenečenja zastal dih. Niti besedice ni mogla reči. In Vinko takisto ne.

„On vam je pisal, o n? Torej še živi?”

In Vera jo je hlastno prišla za roko:

„Prečitaj kaj ti je pisal!”

Zora je vzela pismo v roke in dolgo se ni mogla odločiti, da bi ga odprla. Kakor bi se bala njegove vsebine, je gledala usodni ovitek. Potem je z drhtečo roko vzela nož in ga prerežala.



„Papa, nekaj ti moram povedati, pa se ne smeš jeziti: zaljubljen sem v plesalko Noro.”

„Zakaj bi se jezil, sinko? Ko sem bil v tvojih letih, sem bil tudi jaz vanjo zaljubljen!”

Vera in Vinko sta se v nestrpnem pričakovanju sklonila nad njo.

Pismo je bilo napisano z velikimi okornimi črkami, in vendar so te črke izdajale, da jih je pisal človek, ki je nekdanj dostikrat imel pero v rokah, ki pa se je zdaj pisanja skoraj odvadil.

In vsi trije so brali.

„Draga Zora!”

Pišem ti iz daljne dežele, da se bojim, da ne bo nikdar prišel čas, ki bi premostil tisoče milj, ki naju ločijo. Nikar se ne prestraši. Goto vo si mislila, da sem umrl, da ležim tam, kjer jih počiva na tisoče, ki so morali pasti, ker jim usoda ni privoščila, da bi se še kdaj vrnili domov, v svoje kraje. Nisem mrtev, toda tako daleč sem, da ne vem, kdaj se vrnem k tebi. Sredi Sibirije ti pišem to pismo. Nikdar nisem pričakoval, da bo prišel čas, ko ti bom lahko sporočil, da živim.

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, ¼ leta 20 Din, ½ leta 40 Din, vse leto 80 Din. Na razpolago še vse številke. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Na tujem, vse leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. Povsod drugod na leto 120 Din, za ½ leta pa 60 Din. Denar (veljavne jugoslovanske ali tuje bankovce ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočnem ali pa v denarnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nimajo, zahtevajte, naj ga naroče. Direktna naročila izvršimo šele po prejemu zneska v bankovcih ali veljavnih znamkah. V Italiji stane posamezna številka 80 stotink.

Naročila

In dopise pošljite na naslov: „Roman“, Ljubljana, Breg 10, poštni predal št. 345. — Rokopisov ne vračamo. Za odgovor priložite znamko. — Oglasi po tarifi.

Danes je priletelo nad naš kraj letalo. Spustilo se je in pilotu bom dal to pismo. Morda se mu bo posrečilo preleteti vso Sibirijo do Vladivostoka in tam oddati pismo. In morda bo potem to pismo prišlo tebi v roke po mesecih in mesecih. Samo tega si želim in skoraj verjeti ne morem, da bi se moglo uresničiti. Prevečkrat me je usoda prevarala.

Takrat se nisem mogel vrniti. Ujeli so me. Morda si to zvedela. Morda si zvedela tudi to, kdo je bil vsemu temu kriv. Ne bom ti pravil njegovega imena. Če se vrnem, bom sam obračunal z njim, če se ne vrnem, je vseeno. Tretje leto že teče, kar blodim po Rusiji. Moj zvesti prijatelj Janez je z menoj. Nekdaj mi je bil sluga. Če pride to pismo v tvoje roke, daj, stopi k njegovim staršem in jim povej, da njihov sin še živi.

Samo misel na tebe me je vodila po tej dolgi poti, sicer bi mi bilo obupati. Ne bi bil vzdržal. Zgroziti se moram, kadar pomislim na trpljenje, ki je za menoj in na težke preizkušnje, ki me še čakajo, preden pridem do morja. Če se mi takrat vsili misel, da morda to ne bo nikdar resnica, da me utegne tik pred koncem udariti usoda, kakor me je že nešteto krat, me hoče obiti obup. Samo ti si mi takrat angel, ki bedi nad menoj in mi stoji ob strani v tem težkem boju.

Ti, samo ti! Misel nate me je ohranila, misel nate mi je pozdravila rane, misel nate me je gnala skozi širne z večnim snegom pokrite stepe, ki sem jih moral prehoditi, preden sem prišel sem v rodovne kraje.

Pravijo, da je še za pol leta poti do morja. Pol leta! In potem dolge mesece po morju. Če bi vedel, da bom kdaj končal to pot, da se bom vrnil k tebi, bi mi bili ti meseci dnevi, in leta, ki so že za menoj, bežni trenutki.

In če bi mogel vedeti, kje si ti, kje si ti? Od tistega trenutka, ko sem čital tvoje pismo, ki mi ga je potem ukradel oni, ki je vsega kriv, oni, ki mi je vzel tudi tvojo sliko, ki mi je bila več vredna kakor vsi zakladi sveta — mi le ena misel grize srce.

Kaj je z najinim otrokom? Le to bi rad vedel. Ali čaka mene, svojega očeta? Daj, poljubi ga, namestu mene in povej mu, da oče hrepeni po njem, da bi ga hotel objeti, pa ga ne more.

Tisoče besed bi ti še napisal, toda zunaj pred kolibo čujem brnenje motorjev. Letalo se odpravlja. Ko bi mogel poleteti z njim!

Čakaj me, kakor čakam jaz tebe. Moram se vrniti, hočem se vrniti, in takrat bo pozabljeno vse, kar sva morala pretrpeti oba. Kakor bi izbrisal. Tisoč poljubov bi ti dal za vsak trenutek trpljenja, za vsako solzo, ki si jo prelila radi mene, pa ne morem. Predaleč sem, dosti predaleč.

Branko.

HUMOR

V hotelu

„Na pomoč! Na pomoč! Vrtar, kje ste?“

„Evo me, milostljiva! Želite?“

„V moji sobi sta dva tujca — prosim, vrzite enega ven!“

Prvič na žični železnici

Boječa dama (izprevodniku): „In če se žica pretrga?“

Izprevodnik: „Potem vam denar vrnemo!“

Prince in igralka

Waleški princ, poznejši kralj Edvard VII., je nekoč obiskal slavno igralko Saro Bernhardt v njeni garderobi in obdržal klobuk na glavi.

Sara ga je začudeno pogledala: „Visokost,“ je rekla, „krona se sicer obdrži na glavi, ne pa klobuk.“

*

Katehet pripoveduje v prvem razredu zgodbo o Jožefu, ki so ga njegovi bratje prodali.

„In zakaj je bilo to dejanje posebno grdo?“ vpraša.

„Ker so ga prepoceni dali,“ se odreže bistri Urh.



V gledališču

Hči: „Prihodnje dejanje se igra čez eno leto.“

Oče: „Tako? In bosta vstopnici takrat še veljavni?“

Poštenjak je, samo...

Starega Rotschilda so vprašali za njegovo sodbo o nekem londonskem veletrgovcu.

„Gentleman in poštenjak od nog do glave,“ je odgovoril. „Če reče da, to velja, če reče ne, je tudi res... samo laže.“

Siromak!

Viktor Vandi (očitaje):

„Zakaj ste z menoj ljubimkali? Zakaj ste trpeli, da sem se dan za dnem vozil z vami v avtu, igral z vami tenis in se v vaši družbi kopal? Zakaj ste mi zbužali nade, zdaj pa izvem, da ste že z drugim zaročeni?“

Z vzdihom odgovori Vanda:

„Hotela sem samo preizkusiti njegovo ljubezen!“



E, potem pa že

„Ne razumem, kako moreš košare ceneje prodajati kakor jaz. Saj tudi jaz kradem vrbove vejice!“

„E, vidiš, jaz pa kar košare izmaknem!“

To mu je glavno

Mikloša je uklal pes. Zdravnik mu prigovarja, naj gre v Pasterjev zavod, da ga bodo tam cepili proti pasji steklini. Toda Mikloš se za to ne more odločiti.

„Samo to pomislite,“ mu reče zdravnik, „če je bil pes stekel in dobite tudi vi steklino, boste grizli druge ljudi. Zato vam še enkrat svetujem, dobro premislite. Jutri se spet oglasim, in dotlej se odločite.“

Ko ga drugo jutro spet obišče, ga dobi pri vnetem pisanju.

„Aha, oporoko sestavljate,“ se nasmehe zdravnik. „Torej ste le prišli do prepričanja, da je stvar resna?“

„O, ne, gospod zdravnik! Beležim si samo imena tistih ljudi, ki jih bom ugriznil.“

Zaletel se je

„Kdo pa je tistole staro strašilo?“

„Moja žena.“

„Oprostite mi, zmotil sem se.“

„Ne vi — jaz, ko sem jo vzel.“

Dobrota toplic

Tašca brzojavi svojemu zetu iz Karlovih varov:

„V dveh mesecih izgubila pol svoje teže. Kako dolgo naj ostane?“

„Še dva meseca,“ ji brzojavi zet.

„Bog pomagaj!“

Neka berlinska igralka je na glasu velike skupulje; nobene prilike ne zamudi, ki se ji ponudi, da pride do česa zastonj. Nekoč sedi v družbi zraven lišnega zdravnika gledališča, kjer je igrala. Po kratkem premišljanju sklene iztihnati od zdravnika njegovo strokovno mnenje; bila je namreč malo prehlajena.

„Pomislite, gospod doktor,“ se obrne k sosedu, ki je bil na glasu zelo redkobesednega in negalantnega moža, „prejle sem morala desetkrat po vrsti kihliti. Kaj pravite na to?“

„Bog pomagaj!“ odgovori zdravnik.

Velik greh

Strogo katoliško vzgojeni argentinski pesnik Y. je bil v Parizu na neki zabavi. Ko se je zvečer po obilo zaužitih likerjev odpravljal iz zabavišča, so ga videli v družbi drobne mlade dame s temnimi koprnečimi očmi in alabastrsko belo poltjo, ki je z njo izginil po temnih ulicah kdo ve kam.

Drugi dan ga sreča prijatelj, ki je bil prejšnji večer tukisto v kabaletu, ko ravno hiti v cerkev.

„Kaj pa je tebi šinilo v glavo?“

„K izpovedi grem,“ odvrne Argentinec. In potem, s tišjim glasom: „Židovka je bila.“ Spet premor, in nato še tiše: „In jaz sem to vedel.“ In izgine v cerkev.



Pesimist

„Strašno — čez štirinajst se moja žena že vrne!“

„Kako dolgo pa je že v letovišču?“

„Saj še ni šla — pojutrišnjem se šele odpelje!“

Kako prideš k filmu?

Film je vsekako zelo vabljiva reč, toda oni, ki o njem sanjajo, niti ne mislijo, kako težko je priti do njega. In kadar človek pride tja, šele vidi, kako težko in grenko se služi ta kruh.

Filmomanija, kakor pravijo bolni, ki sili ljudi k filmu, je zajela in zajema še danes stotisoce ljudi, pred vsem ženske. Na tisoče pisem dobivajo filmska podjetja vsak dan od onih, ki bi radi postali filmski igralci. In potem neprestano obleganja filmskih podjetij. Ljudje, ki hočejo k filmu, se ne ustavijo pred nobeno oviro, ne strasio se nobenih sredstev, samo da bi se jim sanje uresničile.

Pred vsem spet ženske, mlada dekleta, ki se najhitreje navdušijo za take reči. Pa ne slutijo, da je filmska slava draga reč in jih je malo pride do nje. Ne samo za igralke, tudi za filmska podjetja. Če dobi nov igralec angazman, ga mora družba z drago reklamo popularizirati. Ljudje, ki gledajo filme, so navajeni na zmeraj ista imena. Vcepiti jim novo ime in ga dodati njihovim izbrancem, je težka in draga reč. Ameriške družbe porabijo za to vsako leto milijone. Milijoni so danes redki, zato morajo toliko bolj gledati, da jih ne vržejo proč za prazen nič. To je tudi vzrok, da dobi od 3000 novih igralk, ki bi rade prišle k filmu, v Hollywoodu komaj ena angažman...

To srečno izvoljenko najprej pretehtajo in premerijo od nog do glave. Pred vsem se ozirajo na lice, ki mora biti fotogenično in lepo, ali vsaj karakteristično. Seveda, vsaka ne more biti Greta Garbo, Norma Shearer ali Joan Crawford... Potem pride glas, ki je danes odlične važnosti. Začetnici ali začetniku dajo stransko vlogo, ki jo mora odigrati brez vsake priprave. Če jo odigra prirodno, pomeni to že skoraj uspeh. Škoda je le, da se to le redko zgodi. Vsak začetnik hoče posnemati svoj filmski ideal. V vsem. Ne pomisli, da so večino filmskih igralcev angažirali zaradi njihovih posebnosti. Vsak mora ostati originalen. Pomislite kakšen bi bil Ramon Novarro, če bi hotel posnemati Charlieja Chaplina, o katerem trdi, da je njegov filmski ideal, ali Greta Garbo, če bi igrala vloge, kakor jih igra na primer Joan Crawford. Bistvo uspeha vseh teh igralcev in igralk je v originalnosti.

To bi bil nekakšen pouk za one, ki hočejo priti k filmu. Da ponovim še enkrat: Zavedati se morajo, da bodo uspeli le z originalnostjo, ne pa s slepim posnemanjem svojih idealov s platna.

GRETA GARBO V SVOJEM NOVEM FILMU „ROMANCA“ (Foto Metro)



Hollywoodski paradoksi

Življenje v Hollywoodu je polno iznadenj in paradoksov. Že takrat, ko so poznali samo še neme filme je bil tam angažiran neki Mehikaneec, ki je govoril samo špansko. Ko je prišel govoriti film, se je ubogi igralec mučil mesece in mesece, da se je naučil nekaj angleščine. Napredujeval je toliko, da bi mu bilo podjetje že lahko dalo kako angleško vlogo, tedaj pa je njegov režiser odkril, da govori mož izvrstno španski, in mu je dal glavno vlogo v španski verziji nekega Foxovega filma.

Nekaj podobnega se je pripetilo lepi pravoslavki Marion Lessing iz Madisona v državi Illinois, USA. Njen oče je tam profesor na univerzi. Tudi ona je nekaj časa studirala, toda kmalu je spoznala, da je pravo polje za njeno udejstvovanje film.

Tako je prišla v Hollywood, toda v začetku je igrala samo majhne vloge v angleških filmih. Kmalu pa je režiser Walsh odkril, da lepa Marion izvrstno nemški govori. Ker je prav takrat napravil angleško verzijo filma „Magija zapada“ in se pripravljala, da začne delati še nemško, je izbral za glavno vlogo njo.

Marion Lessing je v Hollywoodu znana kot ena najboljših poznavalk ameriške zgodovine, ki jo je prej studirala. Tako je Walshu razen dobre igralke še odlična svetovalka pri zgodovinski plati filma.

„Tropske noči“

je naslov enemu najboljših Paramountovih filmov, kar so jih napravili v Joinvillu pri Parizu. Glavni vlogi igrata Dita Parlo in Fritz Rasp. Njegova vsebina je pustolovska in zanimiva:

Alma, ki igra prvo violino v damski kapeli na otoku Surabaya, nima nikdar miru pred vsiljivimi moškimi, ki jo zaradi lepote in nepristopnosti zasledujejo. Najbolj se potezata zanj kapelnik in lastnik lokala.

V sili Alma zbeži in se zateče na posestvo čudškega samotarja Heysta, ki se žensk boji, ker se je strašno razočaral nad njimi. Heystu so natvezili vse polno laži o Almi, in zato ji odkrito pokaže, da jo zaničuje.

Toda kmalu Heyst zve, da ni na teh povestih niti trohice resnice. Zdaj hoče prositi Almo, naj postane njegova žena, toda ona ga odbije in sklone takoj oditi. Tedaj pa napadejo Heysta trije lopovi, ki mu že dolgo strežejo po življenju.

Heysta reši smrti gol slučaj. Prišlo je do krvavega boja, ki mu je napravil konec šele prihod mornarjev nekega parnika. V Almi je prišlo do velike izpremembe. V njenem srcu se je zbudila ljubezen do samotarja, izpremenila je svoj sklep in za zmeraj ostala pri njem.

Produkcija Ufe za prihodnje leto

Navzlic veliki finančni krizi, ki vlada po vsem svetu, najbolj pa ravno v Nemčiji, Ufa ni po zgledu drugih družb svoje filmske produkcije za prihodnje leto zmanjšala, nego celo povečala.

Zadnja leta smo imeli precej lepih filmov, ki nam jih je prinesla. Omenimo naj „Valček ljubezni“, „Nesmrtnega potepuha“, „Zadnjo četo“, „Sinjega angela“, „3 + 1 = 2“, „V službi carja“ in „Veličanstvo ukazuje“. Letošnja produkcija ne bo nič slabša.

Trenutno se nahaja Ufa sredi največjega dela. V ateljejih v Neubabelsbergu pri Berlinu so najprej napravili film „Kongres pleše“, ki ga odlikuje razkošje in prvovrstna zasedba, kakor je že dolgo ni bilo. Te dni je bil gotov tudi film „Bombe na Monte Carlo“ z velikim nemškim igralcem Hansom Albersom, ki je pol resen roman, pol kriminalna zgodba. Razen tega pripravlja za Albersom še drugi film „Zmagovalec“.

Pri Ufi je letos spet kot gost Emil Jannings, ki bo igral glavno vlogo v filmu „Viharji strasti“. Ta film bo drama dvojnega življenja, ki kaže velikega nemškega igralca v omahovanju med navadnim meščanskim življenjem in življenjem v najnižjih plasteh.

Največ uspehov si obeta Ufa od svojega velikega zgodovinskega filma „Yorck“, ki se dogaja pred 100 leti. Glavno vlogo v njem bo igral Rudolf Forster, partner Elizabete Bergner v „Arijani“.

Ljubitelji naše male Subotičanke Käthe von Nagy bodo videli svojo simpatijo v filmski opereti „Rony“, kjer bo igrala skupaj z Wiljem Fritschem. Glasbo je napisal Kalman, komponist „Gröfice Marice“.

Toda s tem program operet še ni izčrpan. Videli jih bomo še celo vrsto. Med njimi naj omenimo „Dve senci in en utrip“, kjer bo igrala Lilian Harvey, in srčkano komedijo „Mali skok v stran“.

„Predržnež“ je veseloigra, prirejena po komediji znanega francoskega pisatelja Verneuil. Glavno vlogo bo igral Willy Fritsch, Käthe von Nagy pa bo igrala v filmu „Moja žena, imenitna gospa“ kot žena Heinza Rühmanna.

Pa to še ni vse. Videli bomo „Njegov vzrok za ločitev“ z igralco Lien Deyers in J. Riemanom. Otto Wallburg bo igral v komediji „Hribolazec“, pevca Jana Kiepura, znanega iz filma „Pojoče mesto“, bomo gledali v veseloigri „Pariz, ko se joče in smeje“, Brigitte Helm, njegova partnerica v prej omenjenem filmu, pa se bo pokazala v pustolovski drami „Grofica Monte Christo“.



O bljuvanju

Bljuvanje navadno ni posebna bolezen, nego spremlja celo vrsto drugih bolezni. Jako pogosto pa je bljuvanje znamenje pokvarjenega želodca, t. j. želodčnega katarja, ki ga povzroči želodcu neustrežajoča hrana. V takem primeru se pojavi slabost takoj po jedi; v želodcu človeka tišči in vzdiguje se mu, nato pa bruha na dan. S tem je navadno stvar končana: jed, ki želodcu ne prija, se izloči, in človeku takoj odleže.

Druga pa je stvar, če se človek davi in ne more bljuvati, pritisk v želodcu pa tudi ne odneha. Takrat je treba bljuvanje in s tem izpraznitev želodca pospešiti na umetni način: bolniku daš piti kolikor mogoče dosti tople vode. Videla boš, da to naglo pomaga.

Jasno je seveda, da je želodec po bljuvanju potreben miru in obziranosti. Post je najboljša sredstva. Če je otrok žejen, mu daš malo čaja. Potem pa začneš najprej s sluzavo hrano, dokler se želodec toliko ne okrepi, da spet prenese tudi ostalo hrano.

Sredstva za bljuvanje so v hišni lekarni, kakor se iz gornjega vidi, popolnoma odveč.

*

Dostikrat pa se zgodi, da je bljuvanje posledica zastrupljenja. Zastrupitev želodca s pokvarjeno hrano ugotoviš po tem, da ne oboli samo en član rodbine, nego več izmed njih in vsi kažejo iste bolezenske znake. Tudi tu ravnaš tako, kakor smo gori povedali: z obilnim uživanjem tople vode umetno izveš bljuvanje, potem pa moraš seveda takoj po zdravnika.

Primeri pa se časih, da človeku po jedi ni dobro, ne da bi ga nagnjalo k bljuvanju. Peha se mu, v ustih ima kisel okus in v želodcu ga neprijetno žee. To je tako imenovana zgaga. Pojavi se rada ob prazničnih dneh, ko se človek dobrega preobilo nauži. Morda je ta ali oni izmed naših bralcev že opazil, da začno psi časih z veliko vnemo muliti travo. V želodcu je namreč preveč kisline, kar jim ne do dobro, in jo skušajo odpraviti z uživanjem trave, ki vsebuje kalijeve in apne soli: le-te namreč izravnavajo preobilje kisline. Podobno ravnamo mi ljudje: vzamemo namreč žgano magnezijo in dvojnogljikovokisljati natrij, zmehčano v enakem razmerju na konici noža — docela nedolžno in zanesljivo sredstvo za ureditev

prebave. Ti dve snovi sta tudi glavni sestavini vseh mogočih prebavljajnih praškov, ki jih dobiš v trgovini pod raznovrstnimi imeni.

Oranžna hladetina

Potrebščine: 4 oranže, 25 dkg sladkorja, četrt litra vina, 1 klinček, 5 žlic ruma, 1 zavojček dr. Oetker-jeve jedilne želatine „Regina“.

Priprava: Oranže se gori (pokrov) odrežejo; s kavno žlico se izdolbe meso in vsa mokrota ter se olupijo lepo izčistijo. Sladkor, vino, sok vseh 4 oranž kakor tudi nekaj naribanih olupov, 1 klinček in 5 žlic ruma se da četrt ure kuhati, vzame nato s štedilnika in potem se ji prida 1 zavojček želatine. Sedaj se vse dobro premeša in precedi; (zmes mora biti jako čista). Ko se je ohladila, se napolnijo z njo oranže ter dajo na mrzlo. Pri serviranju se oranže razrežejo na 4 dele.

Pri obledeli sivorumenkasti barvi kože, motnih očeh, slabem počutku, zmanjšani delavni moči, duševni depresiji, težkih sanjah, želodčnih bolečinah, pritisku v glavi, namišljeni boleznij je pametno, da izpijete nekaj dni zapored vsako jutro na tešče kozarček naravne „Franz Josefove“ grenčice. V zdravniški praksi se „Franz Josefova“ voda radi tega posebno uporablja, ker naglo odstrani vzroke mnogih pojavov bolezni. „Franz Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Uporabni nasveti

Če hočeš, da stoli ne bodo delali nadležnega ropota, jim na noge pribij koščke klobučevine.

Če se obleka začne svetiti, jo skrtaj s salmijakovo vodo, položi čez njo sukno in zlikaj do suhega.

Belo železno pločevino najbolje očistiš z nekaj kapljicami olja in drobnim lesnim pepelom.

Lakirano pohištvo odrgni z mehkim suknom, ki si nanj kanila nekaj kapljice petroleja. Tako odpraviš vse madeže.

Črne čipke opereš s špiritom. Če so na njih madeži od toľšee, jih prej odpravi s toplo salmijakovo vodo.

Uspešno sredstvo proti muham je posušeno cvetje španskega bezga, ki ga obesiš kakor muholovko.

Sveža gorčica odpravi madeže od rdečila, mlačna voda pa nato gorčico.

Pirandello in Greta Garbo

Italijanski dramatik svetovnega slovesa Luigi Pirandello, ki so po njegovih dramah priredili že več filmov — morda se še spomnite „Henrika IV.“ s Conradom Veidtom? — se v Londonu pogaja zaradi filmanja svoje drame „Kakršno si me želel“. Glavno vlogo naj bi po njegovih želji igrala Greta Garbo. Pirandello namerava iti sam v Hollywood, da bo tam nadziral filmanje in sam napisal dialog.

Nielsen-Nissen

Najboljši film slavne igralkice Aste Nielsen. „Tragedijo pobešnice“, ki so ga napravili že pred petimi leti in ga še zdaj igrajo v velikih nemških kinih, so spet posneli v govoreči verziji, toda namesto Aste Nielsen igra glavno žensko vlogo Aud Egede Nissen. Dvomimo, da bo ta nova verzija dosegla take uspehe kakor nima. Čudno se nam zdi, da so Aste Nielsen kar tako odrinili, saj se vendar ravno v zadnjih mesecih čita po vseh velikih nemških revijah, kako sijajne uspehe žanje ta velika tragedka na odrih s prav to vlogo.

Filmski drobiži

Naslednji film Mady Christians se imenuje „Ženska, ki o njej govore.“

Ramon Novarro ni poročen. V kratkem pride v Evropo.

Renate Müller je prišla k filmu od gledališča.

Letos je Ufa angažirala spet malo igralko Dolly Haas, ki je s svojim prvim filmom zbudila toliko zanimanja. Igrala bo v komediji „Emilin detektiv“.

Emil Iannings je srečen oče štirinajstletne hčerke. Pravijo, da bo kmalu začela filmati.

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kdo igra glavno žensko vlogo v filmu „3 + 1 = 2“?

2. Čigava vnukinja je Elissa Landi?

3. Kdo je režiral film „Magija Zapada“?

4. Kdo je režiral film „Rango“?

5. V kateri Pirandellovi drami je igral Conrad Veidt glavno vlogo?

Za rešitve teh vprašanj, ki jih sprejemamo prvih šest dni po izidu lista razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH FOTOGRAFIJ.

ki jih razdelimo med deset reševalcev.

Kupon 31 film

Odgovori na vprašanja v 29. številki so bile: 1. Gretl Theimer; 2. Suzana Lennox; 3. Komponist; 4. Metro-Goldwyn-Mayer; 5. Z. A. Ferrel.

Nagrade je žreb določil takole:

5 slik: Ivo Koren, Maribor.

4 slike: Milka Dežman, Ljubljana.

5 slike: Lojze Turjak, Beograd.

2 slike: Rozi Brečko, Ljubljana.

po eno sliko: Blaž Tarkuž, Vuhred; Franc Merlak, Sava-Jesenice, Milan Rinaldo, Fužine; Ada Jung, Zagreb; Milan Tomc, Srednja vas.

Aleksander Kozič

koncesijonirano elektrotehnično podjetje

Ljubljana

Cesta v Rožno dolino 44

Tel. 30-41

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršitev strokovnjaška. — Cene zmerne.

Dlačice

na bradi itd.

Vas ženirajo, cenj dame, Kvarijo Vam Vašo lepoto, eleganco in sramežljivost. „Venera“ eliksir Vas reši v par sekundah — brez bolečin, brez opasnosti — vseh nepotrebnih dlak. Naročite še danes lepo dišeči „Venera“ eliksir, ne bo Vam žal.

Bočica 10 Din (predplačilo), po vzetju 18 Din, dva 28 Din, tri 38 Din, pošlje franko.

R. COTIČ, Ljubljana VII-II

Kamniška ulica št. 10 a (Janševa).



KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvrsne
najhitrejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA DALMATINOVA 3

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri v

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!



Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuda slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben. „Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev peclni prašek
Dr. Oetker-jev vanilinov prašek
Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd. tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvitljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi fabrikati, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, lažni konjak.

Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilnovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbirno izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljših, finih in najfiniških močnatih jedi, šartljev, peciva, tort i. t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastonj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.